

Trommius nog tijd gevonden voor een andere bezigheid. Het schijnt hem steeds vooral te doen te zijn geweest om anderen nuttig te zijn, iets te verbeteren en te vergemakkelijken, al was daarmee ook geen groote eer te behalen. Dat bewijst wel zijn boek „Sagte verbetering der Psalmrijmen P. Datheni,” verschenen in 1695. In dit werk beproefde hij de gebrekkige en soms stuitelijke Psalmberijming van Dathenus althans eenigszins te verbeteren, doch vergeefs. Wel oogste hij lof in over zijn werk, doch nergens werden zijn verbeteringen ingevoerd. Er moest nog een halve eeuw en meer verlopen, eer de nieuwe Psalmberijming kwam, die nog in gebruik is.

Hoe geestvermoeiend, tijdroovend en geduldeischend het werken aan een Concordantie ook is, toch gevoelde Trommius, schoon reeds een zestiger, nog lust om aan een tweede te beginnen. De wensch om nuttig te zijn en wellicht ook de welverdiende lof hem gebracht, werkte zeker hiertoe mee. Dat hij echter zeer goed gevoelde hoe zwaar zulk werk was, blijkt uit deze zijn dichterlijke klacht:

Is 't dat ooit Rechter wil een schamper oordeel vellen,
 Waardoor hij allereerst wil den Misdader kwellen,
 Die laat hem nimmermeer in 't nare Rasphuis gaan,
 Noch ook van dag tot dag aan 't zware bergwerk staan,
 Maar leg hem op, dat hij ga woordregisters maken;
 Dan zal hij alle soort van straffen tevens smaken.

De nieuwe Concordantie, die Trommius op zijn ouden dag voltooid, liep over de zogenaamde Septuaginta. (Dit is de vertaling der „zeventig,” een overzetting van het O. Testament uit het Hebreeuwsch in het Grieksch, drie eeuwen vóór Christus vervaardigd.) Het is een Hebr.-Gr. Woordenboek, met Latijnschen tekst, en verscheen in twee folianten een jaar vóór zijn dood, in 1718. Hij was toen 84 jaar oud. Wel weinigen zullen hem zoo iets nadoen.

En nog rustte hij niet. Er rezen bedenkingen tegen zijn laatste werk, die hij weerlegde in een Latijnsch verdedigingsschrift, mede nog in 1718 verschenen. Ook bewerkte hij nog een tweede uitgaaf zijner eerste Concordantie in twee deelen.

't Was volkomen verdiend, dat hij eershelve tot doctor in de Godgeleerdheid werd benoemd. Zeer werd zijn werk gewaardeerd, wat trouwens niet meer dan billijk was.

Den 14^{en} Mei 1719, een Zondag, predikte hij over het laatste oordeel. 't Zou de laatste preek zijn van den man, die tot in zijn 86ste jaar de Kerk was blijven dienen. Maandag daarna kreeg hij een felle koorts, die niet weer week, zoodat hij 29 Mei er aan bezweek. Hij had de Gemeente lange jaren trouw verzorgd en met zijn vrijen tijd gewoekerd, wellicht niet op de meest praktische wijze, maar toch hoogst nuttig tot voor verre geslachten. De leeraar, die zijn lijkrede hield, gaf hem dit schoon getuigenis: „Hij nam al zijn dienst getrouw waar en is alzoo geweest tot een luister van deze stad en gemeente.”

Hoevelen kunnen van Trommius leeren! En wat hij naliet, is nog ons geslacht van onberekenbaar nut!

De tweede verbeterde druk der Concordantie, verscheen als gezegd een 50 jaar na de eerste. Beide uitgaven zijn zeldzaam geworden, vrij duur en onhandig in 't gebruik. Daarom gaf *Ds. J. de Liefde* ruim een halve eeuw geleden een vereenvoudigde uitgaaf van de Concordantie in handig formaat. (Gorinchem, Van Hoeve.) Ook dit boekdeel is al lang niet meer verkrijgbaar.

't Was daarom een goede gedachte van den heer *D. Bolle* te Rotterdam, een geheel nieuwen, *derden* druk van Trommius ter perse te leggen, die nu verschijnt. Ik durf gerust ieder raden van deze gelegenheid gebruik te maken, om zich een Trommius aan te schaffen. 't Is een werk van *blijvende* waardij als weinige, dat *niet* verouderd en het Schriftonderzoek zeer vergemakkelijkt. Het werk verschijnt in afleveringen, in helderen, duidelijken druk, en opgaaf van het woord ook in het oorspronkelijke. De prijs is laag gesteld.

A. J. H.

OP, NAAR DE ZUIDPOOL!

I.

A

lle voorbereidingen waren nu getroffen. Niets was vergeten, geen instrument, geen hamer, geen spijker. De proviand voor ieder man was nauwkeurig afgewogen; voor de benoodigde kleeding was gezorgd; de sleden waren nog eens op het zorgvuldigst nagezien; de vier pony's, die de sleden zouden trekken, waren in uitstekende conditie.

Het was nu op het einde van October; *) er werd op zomerweer gerekend; en in de harten van de stoutmoedige Zuidpoolvaarders leefde slechts één hartstochtelijk verlangen, dat hun polsen sneller deed kloppen: het bereiken van de Zuidpool.

Het hoofd van den Zuidpooltocht was E. H. SHACKLETON; een man, die zijn naam met gouden letteren in de geschiedenis der Poolexpedities heeft ingegrift. Vergezeld van de hartelijkste gelukwenschen van een geheel volk, waren de ontdekkers op de „Nimrod” zuidwaarts gestevend; te midden eener ijswoestijn hadden zij hun hut gebouwd, en van uit deze hut zou een kleine afdeeling der Poolvaarders, aangevoerd en aangevuurd door Shackleton, langs afgronden en door nog nooit betreden sneeuwvelden heen, den tocht naar de Zuidpool volbrengen.

Zoo was dan alles gereed; de laatste beschikkingen werden getroffen; de laatste brieven werden naar het verre tehuis geschreven; een laatste weemoedige herinnering voor de achterblijvenden, indien de Poolvaarders niet terug mochten keeren van dat geheimzinnige gebied, waar reeds zoo menig moedig zeevaarder het leven heeft gelaten.

Een dag vol zonschijn was de 29ste October, toen de Poolvaarders het gelaat naar het ijzige Zuiden richtten; er blies een aangenaam windje uit het Noorden; het was een veelbelovend begin.

Toch waren Shackleton en zijn drie makkers, die de zegevierende vlag van Engeland op de Zuidpool zouden plaatsen, bewogen, toen zij de hut verlieten, waar zij zooveel maanden in de hartelijkste eendracht met de achterblijvende Poolvaarders hadden samengewoond. Een gevoel van droefheid kwam bij de stoere mannen boven; zij hadden de hut lief gekregen; en ze wisten, dat zij elkander op die plek nooit meer gezamenlijk zouden ontmoeten.

Het was donker in de hut; het acetyleneegas was zwak in vergelijking met den zonschijn, die de sneeuwvelden als een eindelooze zee van diamanten deed schitteren. En in dien glanzenden zonschijn werd de tocht begonnen.

Volgens afspraak zouden een paar kameraden de Zuidpoolvaarders een eind weegs vergezellen; te tien uur in den voormiddag keerden deze mannen volgens afspraak terug, en zij hadden, zoover het aan hen lag, alles gedaan, om de expeditie zoo goed mogelijk uit te rusten.

Er werden weinig afscheidswaarden gewisseld; een sobere, innig gemeende wensch, dat de Poolvaarders mochten slagen; een warme handdruk — dat was alles.

De Poolvaarders keken nog eenmaal de terugkeerenden na; de beide mannen stonden bij de welbekende rotsen; een laatste groet met de handen, en 't was voorbij.

* * *

De sterke, gedresseerde hitten trokken de sleden; zij waren moedig en sterk; en de tocht ging, dwars over het ijs, recht naar het Zuiden.

*) 1908.

Maar de hitten hielden den tocht niet vol; zij braken de pooten; zij bezweken — één voor één.

Toen namen de Poolvaarders de plaats der pony's in; er hadden verscheiden ongelukken plaats, maar de moed dreef de stoere mannen voort. Er werd gemurmureerd noch geklaagd; het schitterend doel van den tocht deed elken zucht verstommen, voordat hij was geslaakt.

Na den langen tocht werden de tenten des avonds gespannen; de Poolvaarders kropen in hun slaapzakken, en nauwelijks uitgerust, zetten zij hun tocht weer voort.

Als een verstandig man dacht Shackleton aan de proviand; op de sleden was voor negentig dagen proviand meegenomen, maar met zuinigheid en beleid zou die voorraad voor honderd tien dagen kunnen dienen.

Shackleton stelde voor, de rantsoenen kleiner te maken; er kon immers opont-houd komen in den tocht; en het gevaar bestond, dat de honger, het gebrek, de uitputting hen zou doodden, voordat het glorie-rijk doel was bereikt.

De drie makers vonden alles goed, wat hun hoofd voorstelde — nooit heeft een veldheer trouwer soldaten gehad. En hun namen verdienen ver-eeuwigd te worden: het zijn ADAMS, WILD en MARSHALL.

Het was hard werken elken dag. Soms werden zij overrompeld door een woedenden

sneeuwstorm, die een heelen dag duurde; het was onmogelijk, er tegen op te tornen; en weggekropen in hun slaapzakken, moesten zij in hun tenten de kostbare uren zien voorbijgaan, zonder dat zij hun doel een voetbreed nader waren gekomen.

Zij werden van alle zijden bedreigd; in de kloven, in de afgronden van sneeuw konden zij neerstorten; maar zij werden door een groote, onzichtbare Hand beschermd, en de dappere mannen trokken voort door die duistere eenzaamheid, door die verschrikkelijke woestijnen van sneeuw; al maar voort naar het zuiden, naar de poorten van ijs, die hun den toegang tot de Zuidpool zouden verschaffen.

Den 26sten November werd 82° 18½' Zuiderbreedte bereikt; dat punt was nog nooit, zoover de geschiedenis gewaagt, door één mensch bereikt; het heuglijk feit werd feestelijk door hen gevierd!

Den 5den December werd de groote gletscher bereikt. De gevaren werden grooter, en het transporteren der sleden zwaarder, al werden ze lichter. Het ging steeds berg op; den 23sten December was een hoogte van 8820 Eng. voeten bereikt.

De maïs, die voor de pony's had gediend, moest thans den Poolvaarders tot voedsel verstrekken.

Men kon de maïs niet laten zwellen in het water, daar het aanstonds bevroor; ze werd daarom rauw genuttigd, en moest in de maag maar dijen.

Men was nu twee maanden onderweg, terwijl voor den terugtocht niet veel korter tijd mocht worden gerekend; de rantsoenen moesten opnieuw aanmerkelijk worden verminderd — er was niets aan te doen.

Bij de vermoeidheid liet zich thans de honger gelden. Hij knaagde in hun ingewanden; hij maakte hun slaap onrustig; thans begonnen zij het spreekwoord te verstaan, dat de honger een scherp zwaard is.

Maar geen honger, geen gebrek was in staat, hun energie te breken; zij waren mannen van stan-

vast, en het gelaat vastberaden naar het Zuiden gekeerd, trokken zij met hun sleden, hun honger en hun ellende door de eeuwige, doodsche woestijnen van ijs en sneeuw voort naar de Zuidpool!

L. P.

Kapitein Shackleton.

Stoomdruk — LA RIVIÈRE & VOORHOEVE — Zwolle.

OP, NAAR DE ZUIDPOOL!

II.

Wanneer wij het Dagboek van Shackleton ¹⁾ lezen, dan vervult eerbied onze ziel; en wij worden getroffen door karaktertrekken, die wij reeds als kinderen in onze Heemskerken en Barendsens bewonderden.

Tevens komt een gevoel van dankbaarheid bij ons op, want wie anders gaf dezen mannen de doorzettingskracht dan God? Wie bewaarde hen voor wanhoop? Wie waakte over hun instrumenten, zoodat zij uit het rijk van dood en versterving weer het gebied van het bloeiende leven mochten bereiken?

Den 25sten December werd het Kerstfeest gevierd; ook voor een Kerstmaal ²⁾ werd gezorgd; na de bittere ontberingen zou thans iets extra's hun deel zijn. Wat waren de Poolvaarders rijk! Wat smaakte die kleine plumpudding! Hoe vergastten zij zich op chocolaad en biscuit! Zij kregen volop — Shackleton had het hun reeds dagen vooruit beloofd. En hij hield zijn woord.

„Wij zijn heden avond verzadigd,” schreef Shackleton in zijn dagboek; „het zal voor den laatsten keer zijn gedurende vele dagen.”

Hoe eenvoudig, hoe sober staat dat daar! Doch welk een heldenmoed en zelfverloochening was er noodig, om het te doorstaan!

De Poolvaarders waren thans tot 85° 55' zuiderbreedte doorgedrongen. Zij hadden nog 250 mijlen voor den boeg, om de zuidpool te bereiken, en 250 mijlen terug tot deze plek, dat waren 500 mijlen.

Opnieuw moest de voorraad worden nagezien. Op zoo'n langen tocht hadden zij telkens depôts gevestigd van proviand, om de vracht der sleden lichter te maken, en zeker te zijn, op den terugtocht voedsel te vinden. Met bijna wiskundige nauwkeurigheid waren die provianddepôts afgepast naar den afstand, die telkens afgelegd zou worden, en thans zou opnieuw de voorraad moeten verdeeld worden naar den tijd, dien de laatste 500 mijlen zouden vorderen.

Er was nog voor één maand voedsel, maar slechts voor drie weken biscuits.

De Poolvaarders keken elkander bedenkelijk aan. Wat moest men doen? De aanvoerder hakte den knoop door — men zou de drie weken over dertig dagen verdeelen, de rantsoenen werden al weer kleiner — één biscuit 's morgens; drie des middags; twee des avonds — helaas! het kon niet anders.

De kleeren raakten versleten; de ijzige wind blies er door heen, maar alle ellende zou ras vergeten zijn, als de Zuidpool was bereikt.

Zij trokken weer voort. De hoofdpijn begon hen te kwellen; handen en voeten werden door de vorst deerlijk geteisterd, maar zij moesten voort.

De reusachtige gletscher lag reeds achter hen; zij zeulden thans hun sleden op tegen een plateau van meer dan 11000 voet hoogte.

Zouden de helden het halen? Zou er nog kans op zijn?

Voor den eersten keer beluisteren wij een zachten angst-reet in het dagboek.

„Zware hoofdpijn. Wild schijnt het mobielst te zijn. God weet, dat wij alles doen, wat wij kunnen, maar het uitzicht is ernstig, indien de bodem zoo blijft, en het plateau

nog hooger klimt, want wij komen niet vlug genoeg voorwaarts, om met onze proviand uit te komen, en bijtijds terug te zijn bij ons depôt.”

Ja, dat was het — die proviand!

Zij voelden het wel, die wakkere Poolvaarders, dat hun krachten minder werden; ze raakten uitgeput; niet door den afstand, niet door koude en ijs, maar door den honger werden ze overwonnen.

Hun dagtochten werden korter, terwijl ze grooter hadden moeten worden; zwijgend keken ze elkander aan; zij persten de lippen op elkander, en er zullen tranen hebben geblokken in die heldere oogen, toen ze 'telkander moesten bekennen: „We kunnen niet verder!”

Want op slot van rekening waren zij toch ook maar zwakke stervelingen evenals wij anderen; misschien met meer staal in hun bloed, met meer energie in hun wil, maar evenals gij en ik aan de menschelijke wetten onderworpen.

Den 9^{den} Januari ¹⁾ staakten de Poolvaarders hun tocht; zij konden niet verder; en zij plantten de Engelsche vlag op een punt, dat zich bevond op 88° 23' Zuiderbreedte en 162° Oosterlengte.

Terwijl de banen der geliefde vlag breed uitwapperden in den ijzigen wind, wierpen de Poolvaarders een langen blik door hun uitstekende verrekijkers naar het Zuiden. Niets zagen zij dan een eindelooze doodsche sneeuwvlakte. Er was geen afbreking te ontdekken in het plateau, en Shackleton was overtuigd, dat de Zuidpool, die zij wegens uitputting en gebrek aan proviand niet hadden kunnen bereiken, op dit uitgestrekte plateau te zoeken zou zijn.

Slechts enkele minuten vertoefden de drie mannen daar; toen keerden ze terug. De thermometer wees een temperatuur aan van 19 graden Fahr. onder nul; en doodelijk vermoeid, door den honger en de bitterste teleurstelling getroffen, sloegen zij hun tenten op.

L. P.

¹⁾ 1909.

SANDVENVAND.

Een Noorsche schoone.

Wie het stukje rots en meer van onze foto aanschouwen en genieten wil, moet nog al diep doordringen in het Westelijk deel van Noorwegen. Tusschen Stavanger en Bergen wringt zich daar de Hardangerfjord in Noord-Oostelijke richting het land in onder verschillende namen. In zijn geheel is deze zeearm dertien uren lang, en de breedte wisselt af van een half tot een heel uur. Rechttuit gaat het niet; nu eens steekt links, dan rechts een rots vooruit, die aan den fjord een andere richting, en daardoor aan het oog een nieuw vergezicht geeft. De geheele reis is per stoomboot te doen, en wie het voorrecht heeft de *underdejlige* (wonderheerlijke) Hardanger te bevaren, geniet een der schoonste tochten van Europa. Links en rechts strekt zich langs den fjord een smalle, welbebouwde kuststreek uit, waar de steenblokken liggen in de akkers en de wouden, of ze afgerold zijn van de rotsen, die daar achter zich steil uit de vlakte verheffen. En over die rotsen rust het oog nu en dan op de witte gletschers, die zich uitstrekken over het hooge *fjeld*.

Bij Stenkorsnäs neemt de zeearm onder den naam Utnefjord eensklaps een richting rechts dwarsaf, terwijl een

¹⁾ „The Heart of the Antarctic by E. H. Shackleton.” London, William Heinemann.

²⁾ Men weet, hoe alle Engelschen bij gelegenheid van het zoogenaamd Kerstfeest maaltijden geven, waar de plumpudding — soms zeer fraai versierd — den hoofdschotel vormt.

het water meer en meer afkoelt, dan krijgen we op den bodem water van vier graden, en daarboven het lichtere koudere water. Het allerkoelste is bovenaan; daar begint dus het bevroren.

En dan nog iets. Als water in ijs verandert, zet het nog meer uit. Andere stoffen krimpen in, als ze stollen, zooals je bijv. aan vet wel kunt zien. Maar het wonderlijke water doet andersom, en het ijs drijft dus op het water.

Stel je voor, dat het water geen uitzondering was op den algemeenen regel van het uitzetten, wat zou dan gebeuren? Dan zou altijd het allerkoelste water beneden zijn. Op den bodem zou dus het bevroren beginnen. In den winter kreeg je eerst ijs op den bodem; het water dat daarboven was, zou al meer afkoelen, omdat het aan de koude winden blootgesteld was, en het zou na korten tijd ook bevroren zijn. Kanalen en rivieren en meren en zeeën zouden ijsklompen worden. En als dan de lentezon begon, zou ze de bovenste ijslagen weer tot water kunnen maken, maar tot het ijs daar beneden zou ze haar stralen niet kunnen doen doordringen, en het ijs zou ijs blijven. Ondiepe slooten zouden ten slotte nog open worden, maar het diepe water zou altijd bevroren zijn. En nog eens kan ik zeggen: als het water geen uitzondering vormde op den regel, dan zou een groot deel van onze aarde onbewoonbaar zijn, doordat al het water bevroren was en bleef.

Twee merkwaardige eigenschappen heeft het water dus: de latente smeltingswarmte is groot, en het heeft zijn grootste dichtheid bij 4° Celsius. En in die beide eigenschappen wijkt het af van alle andere stoffen. Nu vraag ik je: kun jij je voorstellen, dat het water die eigenschappen zoo maar uit zich zelf heeft? Een dood ding als het water heeft toch niets uit zich zelf. Wetten stellen doet toch een levend wezen alleen. Menschen hebben die wetten niet gegeven. Er blijft ons niets anders over, dan te gelooven, dat God de wereld geschapen heeft. En ik zou den atheïst, den godloochenaar wel eens willen ontmoeten, die me verklaarde, waarom het water een uitzondering is.

Gelukkig de mensch, die de natuur niet noodig heeft, om hem van het bestaan Gods te overtuigen. Maar gelukkig ook, dat uit Zijn zienlijke dingen Zijn onzienlijke dingen worden verstaan en doorzien, opdat de mensch niet te verontschuldigen zou zijn. Daarvoor moet het onderzoek van Wonderland ook dienen. Maar wie Hem liefheeft, looft Hem om de werken Zijner genade, en ook om de werken Zijner schepping.

Als steeds,

Je vriend A. L.

NASCHRIFT. Mijn vorige brief over het Darwinisme heeft de aandacht getrokken, gelijk je gezien hebt. Ik kreeg daarover nog een brief van den heer X. te IJ. — een trouwen vriend van Timotheüs, die zijn naam liever verbergt, — om me te wijzen op het feit, dat het menschelijk embryo gedurende den grootsten tijd van zijn bestaan een opgerichte houding heeft, en daarmede tegenspreekt, dat de mensch een dier zou zijn. Als je eens te Amsterdam komt, kun je daarvan je overtuigen in de ontleedkundige afdeling van Artis. Ik ben zeer dankbaar voor dat schrijven, en breng het hierbij aan je over.

V A R I A.

Voor wie gedijen wil!

Niet wat gij slikt, maar wat gij kauwt,
Niet wat gij eet, maar ook verdauwt,
Sterkt, voedt en werkt,
De rest berouwt.

BEETS.

OP, NAAR DE ZUIDPOOL!

III. (SLOT.)

De tocht was mislukt.

Honger en koude, ellende en doodsgerevaren hadden deze mannen getrotseerd, om de Zuidpool te bereiken; ze hadden het plateau bereikt, waarop, achter den grauwen horizon, de Pool moest zijn, en zie daar! terwijl het begeerlijke doel dichter was genaderd dan ooit door een Poolvaarder van vroegere of latere tijden, zonken zij uitgeput neder.

Op den drempel van het engere Zuidpoolgebied bezweek hun kracht. Bovenmenselijke inspanningen hadden zij zich getroost; het was voor niet — hun kracht was op — en als vluchtelingen moesten zij terug ijen: zonder om te zien, al maar voort, met schrikkelij lange dagtochten, om niet door den hongerdood overrompeld te worden.

De tocht was mislukt; en het hart onzer dappere Poolvaarders bloedde bij die gedachte. Maar bij rijper nadenken, toen de eerste bittere teleurstelling over was, moesten zij toch bekennen, dat die mislukking slechts ten deele was.

De ééne zaait, en de andere maait. — Leert onze Bijbel het niet? Wordt het niet elken dag door de ervaring bevestigd? En hadden deze Poolvaarders niet een pad geëffend over de onmetelijke ijs- en sneeuwvelden tot een punt, waar nog nooit de voet van een mensch had gerust?

Shackleton en diens kameraden hadden zich de ervaringen van vroegere Poolvaarders ten nutte gemaakt; dat spoor waren zij gevolgd. En andere Poolvaarders zullen na hen komen, verrijkt met de ervaringen en met de kostelijke wetenschap, die deze stoere mannen hebben opgedaan op zoo'n langen en smartelijken tocht, om eindelijk — eindelijk de vlag triumfeerend te planten op dit uiterste punt der aarde....

Misschien zal het een Engelsche vlag zijn; maar het kan ook een Nederlandsche zijn — het ligt in de toekomst verborgen.

* * *

Shackleton en diens drie kameraden keerden dan terug: het hart vol zorg, dat hun dépôts onder de sneeuw zouden bedolven zijn, of de bakens weggestormd door de harde winden uit het Zuiden.

Met den dood op de hielen, ijlden zij terug. Er waren dagen, dat zij zestien mijlen aflegden; den 14^{den} Januari ¹⁾ legden zij, hun sleden achter zich aanslepend, voortgezweept door een woedenden sneeuwstorm uit het Zuiden, meer dan twintig mijlen in tien uren af.

Het was nog niet vlug genoeg; de rantsoenen moesten al weer inkrimpen, om het naaste dépôt te kunnen bereiken; en voortgejaagd door den hongere en den storm uit het Zuiden, werd het een harde strijd om het leven.

De voeten werden doorgelopen; alle leden deden pijn; Shackleton kwetste zich ernstig den schouder, terwijl hij in een diepe spleet tuimelde.

Maar wie kon daarop letten? Den 18^{den} Januari werden zes en twintig en een halve mijl afgelegd, en den volgenden dag negen en twintig mijlen; de oude slede-sporen werden ontdekt, en dood op, als verpletterd door moeheid, strekten de Poolvaarders zich in hun slaapzakken uit.

Het dépôt werd bereikt; het was hoog tijd: en opnieuw werd de tocht voortgezet. Het reusachtige gebied van het plateau werd nu verlaten, en de gletscher betreden.

¹⁾ 1909.

De Poolvaarders sloegen zich door het gebied van ijs en sneeuw heen: van *dépôt* tot *dépôt*. Hadden zij één *dépôt* gemist, dan waren ze jammerlijk omgekomen; God verhoedde het echter genadiglijk — de *dépôts* werden de taaje ankers van hun vermetelen tocht.

Januari — Februari — het werd de 27ste Februari.

Nog altijd duurde die wanhopige vlucht naar het Noorden, doch Marshall kon niet meer. Hij klaagde niet, maar zijn pols sloeg zwak; hij was ziek; de dysenterie teisterde zijn uitgeput lichaam.

De heldhaftige kameraad mocht niet hulpeloos achter worden gelaten; Adams zou hem oppassen; en de beide anderen: Shackleton en Wild zetten hun tocht voort.

Zij waren niet ver meer van de kust; één slede werd slechts medegenomen, en deze nog zooveel mogelijk verlicht, om sneller voort te komen. De geheele vracht bestond in een prismatisch kompas, voedsel voor één dag en de slaapzakken.

Zoo trokken de Poolvaarders voort; toen ze niet meer konden, strekten zij zich uit in hun slaapzakken om te rusten; maar geen slaap look hun oogen.

De opwinding joeg hen weer op; het laatste voedsel werd verorberd; het was nu elf uur in den voormiddag van den 28sten Februari.

De heliograaf werd in werking gebracht; er kwam geen antwoord; Shackleton keek zijn makker aan.

Zij hadden stellig gehoopt, dat een wacht van Poolvaarders op den zoogenaamden Observatie-heuvel op den uitkijk zou hebben gestaan.

Het was zoo niet; men moest er zich in schikken; en bezwijkend van vermoeienis, moest nochtans de tocht worden voortgezet.

Te half drie in den namiddag ontdekte Shackleton open water; het ijs was blijkbaar opgebroken; te vier uur kwam er een sneeuwstorm opzetten, die het vergezicht geducht belemmerde.

Toen wezen de beide afgebeulde mannen elkander op een bepaald punt; en een straal van blijdschap verhelderde die gelaatstrekken, waarvan de baarden tot ijskegels waren vastgevroren.

Het was een afdeeling Poolvaarders, die hen tegemoet kwam.

Zoo scheen het ten minste. Maar die gewaande Poolvaarders stegen de lucht in, en Shackleton en Wild staarden met smartelijke teleurstelling de vlucht winterganzen na.

Opnieuw ging het voorwaarts.

Toen begon Wild te klagen — Wild, de onversaagde Poolvaarder, die glimlachend de uiterste moeilijkheden had overwonnen; die zijn onuitroeibaren humor zelfs in de hachelijkste oogenblikken niet had verloochend; die met zijn schertsen en kwinkslagen de kameraden steeds had opgebeurd!

„Wat hapert er aan, maat?"

„Vreeselijke pijn in de voeten!"

Maar hij verbeet zijn pijn; ze moesten immers voorwaarts; er was geen uur, geen minuut te verliezen — vier kostbare menschenlevens stonden op het spel.

Zij sleepten zich opnieuw zeven volle mijlen voort; toen beklommen zij een heuvel, en ziedaar — de hut en de baai lagen voor hen!

Doch geen rook kronkelde op uit de schouw; doodsch en verlaten lag daar de hut; en wijd en zijd was geen wimpel van de „Nimrod" te ontdekken.

De beide mannen daalden den heuvel af, de slede achterlatend; zoo bereikten zij de hut. Met sombere voor-gevoelens overschreden zij den drempel; dof klonken hun voetstappen in de welbekende ruimten der oude woning; geen menschelijk wezen, dat de vermoeide pelgrims tegenkwam met een welkomstgroet!

Daar lag een achtergelaten brief; Shackleton opende hem in groote spanning — hij behelsde de tijding, dat de „Nimrod" op onze Poolvaarders aan de Gletscher-landtong zou wachten tot den 26sten Februari.

En het was heden de 28ste

Zij waren te laat gekomen; het schip, die brug, die laatste schakel van het leven, was weg

* * *

Daar stonden ze, als van God en van menschen verlaten. Waarom hadden zij zich toch zoo gehaast? Het was immers niet noodig geweest; twee dagen te laat of twee maanden te laat — het kwam op hetzelfde neer. En zij hadden deze hut slechts bereikt, om er hun laatste hoop te begraven.

Maar de honger, die hen zoo deerlijk had geteisterd, werd thans hun bondgenoot, om afleiding te geven aan hun sombere gedachten. Zij vonden voedsel volop, en de ter dood verwezenen aten en verkwikten zich. Dan sloegen zij zich een stuk zeil om, daar de slaapzakken in de slede waren achtergelaten; zij hadden het bitter koud, en zij staken de lamp aan, om de kille temperatuur te verdrijven.

Zij zaten den geheelen nacht op; zij trachtten de vlag te hijschen, maar ze konden het niet gedaan krijgen met hun verkleumde vingers; het was een droeve, bange nacht.

Doch zou de almachtige God, die hen zoo kennelijk tot hiertoe had bewaard, hen in het gezicht der haven nog ellendig om doen komen?

Met het lichten van den dag herleefde hun hoop, hun moed, hun kracht — het was de morgen van den 1sten Maart, een morgen, die onvergetelijk zal blijven voor onze Poolvaarders.

Het gelukte hun de vlag te hijschen; en de oogen naar de baai richtend, zagen zij in de verte „de Nimrod" in den vollen glans van het morgenlicht.

Dat oogenblik deed de heldenharten sneller kloppen; zij waren gered; alle ellende was vergeten!

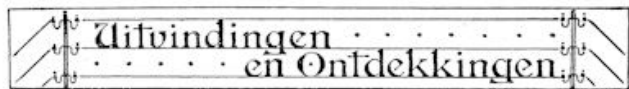
Te elf uur waren ze aan boord. Dat was een wederzien! De ontroering was groot; de kameraden begroetten de beide zuidpoolvaarders als menschen, die uit het graf zijn verzezen. Er was reeds een expeditie gereed gemaakt, om het spoor der verloren gewaanden te zoeken — Gode zij dank, het was niet meer noodig.

De achtergebleven Poolvaarders hadden uitstekend werk verricht; ze hadden de orders trouw opgevolgd; en ieder had gedaan, wat in zijn vermogen was, om het resultaat der Zuidpool-expeditie zoo vruchtbaar mogelijk te maken.

Het liep nu alles mee; Adams en Marshall, die als schipbreukelingen waren achtergebleven, werden gehaald; Adams was reeds herstellende.

En toen de laatste Zuidpoolvaarder aan boord was, heeft de kapitein van de „Nimrod" de zeilen gheschen.

L. P.

De belangrijkste ontdekking.

Professor Simpson, die zich van een armen bakkersjongen opgewerkt heeft tot een beroemd en gevierd geleerde, die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt door uitvindingen op het gebied der narcose en praktische verbeteringen in chirurgische instrumenten, werd eens gevraagd wat eigenlijk zijn grootste ontdekking was. De vrager verwachtte natuurlijk, dat de professor de eene of andere ontdekking op het gebied van chirurgie noemen zou; doch de gevraagde gaf een geheel ander antwoord. Hij zeide: „Mijn grootste ontdekking was de redding mijner ziel, de erkenning, dat ik een zondaar ben en Jezus Christus mijn Heiland is." J. H. v. R.

=====